Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

Український щоденник UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237 Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 144. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЧЕРВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 144. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 5, 1952. VOL. LX.

ПОГОДИЛИСЯ НА ЧУЖИННУ ДОПОМОГУ В 6.4 БІЛЬЙОНІВ

Вашингтон. — На конференції Сенату й Палати Репрезентантів прийшло до компромісу в справі законопроєкту для економічної й військової допомоги для чужинних країн. З первісного пляну през. Трумана, щоб допомога досягла висоти 7.9 біл., обтято близько півтора більйона і тепер в бюджеті на наступний рік, що починається з 1 липня, буде вставлених $6,447,730,750. Конференція тривала цілий день. Спір був завзятий, бо Сенат призначив на цю ціль 6.7 а Палата 6.1 біл. Якщо обидві палати ухвалять цей законопроєкт, а президент не наложить вето, то видатки на закордонну допомогу в подробицях представляються так: для европейських країн на економічну допомогу призначено 3,415 міл., а на військову справу 1,282 міл.; для Близького Сходу й Африки на військову оборону 560 міл., на технічні справи 180 міл.; для Азії на оборону 564, на технічні справи 321 міл.; для країн Латинської Америки на оборону 57 міл., на технічні справи 20 міл.; для Об'єднаних Націй на технічні справи 15 міл., на допомогу для дітей 16 міл., на розселення 9 міл., на інші 2 міл.

В наслідок обмеження видатків на чужинну допомогу, Агенція Взаємної Безпеки, на якої чолі стоїть В. Аверел Гарріман, кандидат на демократичного президента, мусить зредукувати свій персонал на п'ять відсотків негайно. Палата вимагала знижки персоналу на 10%

Сен. Тефт перемагає в правиборах у Савт Дакоті

Сію Фаллс, С.Д. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер і сен. Роберт А. Тефт, як кандидати на номінацію від Республіканської партії, змірили свої сили при партійних правиборах, що відбулися в вівторок. Не зважаючи на популярність Айзенгавера, Тефт дістав більше голосів у дотепер зголошених обчисленнях, а саме 58,195, а Айзенгавер 55,672 голоси. Підтримка для Тефта дивує прихильників Айзенгавера, які надіялися, що приїзд генерала з Европи до Америки причиниться до здобуття нових голосів при правиборах. — У демократичній партії сен. Естес Кіфовер дістав 18,941 голосів, а сен. Гюберт Гомфрі 9,140. Сен. Тефт зосередив свої змагання на агітацію серед фармерів.

Айзенгавер заперечує закиди Тефта в справі повітряного озброєння

Вашингтон. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер остаточно попрощався з військовою службою і з своїми товаришами зброї в Пентаґоні і заміняв військовий одностріій на цивільний одяг. Після прощання, він оголосив апель до вільного світу, щоб зберегти економічну й духову незалежність серед комуністичної „пропаґанди, брехні, ошуства і підривних затій". Коли на пресовій конференції запиталися його про закиди сен. Тефта на його адресу, наче б то він завинив у непідготованості Америки в повітрі, Айзенгавер відповів: „Я багато разів складав публічні заяви, у яких я твердив, що рішальним чинником у майбутній війні буде повітряна сила". Після того він пригадав, як він вимагав відділення повітряної сили від армії після закінчення другої світової війни і розбудови сімдесяти повітряних груп. Інші справи він обговорить у промові в своїй рідній місцевості Абілін, куди виїхав негайно після прощання в Пентаґоні.

Гувер дораджує дальші переміни в організації бюр

Вашингтон. — Колишній президент Герберт Гувер закликає Конгрес створити нову комісію, подібну до тієї, що він зорганізував був тому шість років, щоб дальше модернізувати бюра федерального уряду. „Зріст у федеральних видатках з 40 до 90 більйонів річно, створює нові організаційні проблеми, над якими треба застановитися", — твердить давніший президент. Ці погляди висловив Гувер у письмі до конгресмена Вільяма Довсона з комісії видатків Палати Репрезентантів.

Викриття складу наркотиків

Ню Йорк. — Під час посиленої акції, спрямованої на виявлення злочинного елементу, що спеціялізується на поширюванні наркотиків, агентам федеральної служби вдалося знайти великі запаси героїни. Склад наркотиків був викритий на сході 126 вулиці, при чому затримано дві сестри Кохан, що займались розповсюдженням наркотиків. Вартість знайдених наркотиків-героїни обраховують на майже один мільйон долярів.

РАДЯТЬ НАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПРОДУКЦІЇ СТАЛІ

Вашингтон. — Страйк 650,000 робітників у сталеварних спричинив майже повний застій у продукції сталі в ЗДА. З уваги на страйк сталеварів, треба було обмежити теж рух в інших підприємствах, головно на залізничних лініях, які заняті перевозом виробів. Крім того в деяких копальнях вугілля обмежено добування цього матеріялу, коли сталеварні його не зуживають. Президент Труман не оголошує своїх плянів, як зарадити лиху, а за те в Сенаті сен. Бурнет Р. Мейбанк, голова банкової комісії, заявив, що він підготовляє законопроєкт для перебрання промислових підприємств під керівництво уряду на випадок необхідности. Сталеві підприємці згодилися почати переговори з юнією сталеварників для наладнання платні. У п'ятницю мають відбутися в Ню Йорку наради Американського Інституту Заліза й Сталі, на яких, як можна догадуватися, буде обговорена справа страйку, коли вже сталеварні опинилися в руках їхніх власників. Новопризначений адміністратор оборонної продукції, Генрі Г. Фовлер, заявив, що навіть тільки 4-5 денний страйк поважно загрозить продукції деяких виробів. Страйк у сталеварних це вже другий страйк поточного року. Для його наладнання, республіканські члени Конгресу дораджують використати закон Тефта-Гартлі, одначе демократи чекають на заяву президента в цій справі.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ЗАКУПИВ ВАКАЦІЙНУ ОСЕЛЮ

Минулого четверга, дня 29-го травня, представники Українського Народного Союзу підписали умову про закупно великої посілости, призначеної на вакаційні, відпочинкові та інші цілі широких кол членства У.Н.Союзу та загалу українського громадянства. Закуплена посілість має коло 250 акрів гористо-лісистої площі, один головний великий і сім менших будинків, усі муровані (тільки один дерев'яний), як теж басейн до купання, ставок, велику культивовану площу, тенисовий майдан та низку інших відпочинкових удогіднень. Посілість положена в околиці Kerhonkson в стейті Ню Йорк, у віддалені 90 миль від міста Ню Йорк та з догідними можливостями комунікації. Раніше там була приміщена санаторія, відома під назвою Estate of Andrew Green Foord, або коротко "Doctor Foord Sanatorium". Формальна передача посілости на власність У.Н.Союзу наступить впродовж найближчих трьох тижнів. Після необхідного ремонту, посілість буде віддана до вжитку в другій половині липня цього року. Дальші подробиці про цей новий набуток американських українців будуть своєчасно проголошені.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ ЗНОВУ ПЕРЕД КОНГРЕСОВОЮ КОМІСІЄЮ

Адв. МИХАЙЛО ПІЗНАК ВІД ІМЕНІ У.К.К ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА ВАЖЛИВІСТЬ І ПОТРЕБУ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ

Вашингтон. — „Українці, як теж інші не-російські народи, є нашими справжніми союзниками і приятелями в спільній боротьбі проти спільного ворога та на ділі становлять одну з наймогутнішої нашої зброї проти совєтських плянів на звоювання світу" — твердив правний дорадник Українського Конґресового Комітету, адвокат Михайло Пізнак, в своїх свідченнях перед юридичним комітетом Конґресу Злучених Держав минулого вівтірка. М. Пізнак, подібно як попереднього тижня екзекутивний директор ЗУАДКомітету д-р Володимир Галан, зізнавав в тій комісії в користь розглядуваного нею іміграційного законопроєкту Селлера та доповнення до нього конґресмена Волтера. Свідчення відбулися в заповненій законодавцями залі, а після того голова комісії конгресмен Волтер, особисто гратулював представникові УКК за його мужній виступ з підтримкою американської політики в користь поневолених Москвою не-російських народів. Адв. М. Пізнак говорив:

„Я глибоко вдячний за нагоду, яка вможливлює мені виступити і висловити погляд Українського Конгресового Комітету для підтримки законопроєкту Г. Р. 7376 запропонованого в так слушний час конґресменом Селлером та який тепер є перед Вашим Комітетом, щоб доповнити важливе і дуже вітальне послання президента Трумана в нагальній справі надвишки населення і втікачів від совєтської комуністичної тиранії.

Я також гаряче рекомендую, щоби і цілі Г. Р. Рез. 411, внесені конгресменом Волтером, були включені в згаданий законопроєкт для дальшого доповнення і здійснення послання президента Трумана.

Український Конґресовий Комітет Америки, який охоплює понад 1500 українсько-американських організацій на цілому просторі Злучених Держав та який репрезентує понад один мільйон американців українського походження, є найглибше заінтересований і стурбований гострим положенням і буттям теперішніх і майбутніх втікачів з-поза залізної заслони, бо він глибоко переконаний, що коли негайно не будуть прийняті відповідні заходи для піддержки і підтримки таких втікачів і збігців, ми, американці, програємо важливу битву в теперішній холодній війні, зловісно розпочатій Кремлем.

Сьогодні наша велика нація — і на ділі ввесь вільний світ — стоять віч-на-віч найбільшої загрози для свого існування від часу славних днів свого започаткування. — Злучені Держави, фортеця людської волі і необмежених можливостей, стоять перед темними силами варварської грози. Тоталітарні володарі совєтської Росії виявили, що їхньою кінцевою ціллю є завоювання світу для їхнього типу комунізму, та що перешкодою на шляху до здійснення тих діявольських мрій стоять Злучені Держави, твердиня і остання опора волі, — могутність, якої вони з Кремля бояться, що вона може бути досить сильна, щоб знищити їхній хворобливий деспотичний режим в самій його основі.

Проте, в цій боротьбі проти агресивних замірів Москви, ми маємо мільйони чоловіків і жінок за залізною заслоною, які є справжніми нашими потенціяльними союзниками, але яких — я мушу з жалем ствердити — ми не потрапили належно оцінити. Занадто багато в цій країні є таких, які добачують в Совєтському Союзі монолітну силу, дивну і несхопиму для західного ума. Ми призвичаїлись дивитись на Совєтський Союз як на державу російського народу, тісно сцементовану і органічно одинакову. Але це не відповідає дійсності. Фактично, навіть згідно зі совєтською статистикою з 1939, на загальну кількість приблизно 202,000,000 населення тільки 91,500,000 становлять росіяни, а 110,500,000 становлять не-росіяни, отже 54% населення є не-російське.

Ці жертви „російського імперіялізму — українці, білорусини, грузини, вірмени, азербейджанці, балтійські народи Естонії, Латвії і Литви, та вкінці сателітські країни:

(Закінчення на стор. 4-ій)

Страйк панцерних авт у Ню Йорку

Ню Йорк. — Комісар поліції видав наказ, щоб усі поліцаї та детективи, вільні від денної служби, ставилися для забезпечення транспортів готівки з банків та великих торговельних підприємств. Несподіваний страйк панцерних авт, що досі перевозили готівку й забезпечували її, спричинив, що мільйони долярів не могли бути своєчасно доставлені на потрібні місця й це викликало ускладнення в обігові готівки у місті. Окрім покликання до праці всіх вільних сил, видано наказ відкликати поліцаїв від інших обов'язків, щоб вони могли допильнувати доручування грошей в урядових годинах, себто від 8 до 4 години дня. Поліція не має супроводити авта з грішми, але вона має знаходитися в задовільному числі всюди на вулицях міста, щоб у випадку потреби, подати негайну поміч і охоронити авта з грішми від можливих нападів на них. У Ню Йорку тепер страйкує до 200 авт, пристосованих для перевозу грошей та біля 600 урядовців, що займалися перевозом готівки.

БРИТАНЦІ ЗАГОРОДИЛИ СОВЄТСЬКУ РАДІОСТАНЦІЮ В БЕРЛІНІ

У відплату за низку совєтських насильств проти західних аліянтів в Берліні, британська військова поліція відгородила колючим дротом могутню совєтську радіостанцію в британському секторі Берліна і нікого до неї не впускає, хоч дозволяє совєтським урядовцям залишити її. Совєтські пропаґандисти досі з того дозволу не скористали і без зміни продовжують надавати комуністичні пропагандні програми

Корейський президент послухав поради президента Трумана в конфлікті з парляментом

Сеул, Корея. — Південно-корейський президент Синґман Рі послухав поради президента Трумана та рішив не робити жадних дальших заходів в його конфлікті з Національною Асамблеєю. Конфлікт між президентом і парляментом виник з того, що деяка частина членів парляменту одверто виступили з опозицією проти президента Рі та була проти його кандидатури на перевибір в недалеких виборах. Рі зі свого боку винайшов причини, щоб заарештувати кількох членів парляменту та погрожував подібною акцією проти інших. З цього витворилося загрозливе положення, що могло неґативно відбитися не тільки на політичному, але й на військовому положенні країни. Тому президент Труман звернувся окремим посланням до президента Рі, дораджуючи йому здержатись від будь-якої дальшої акції проти парляменту щонайменше до часу повороту американського амбасадора Джана Муччія, що перебуває на відпустці в Злучених Державах. Президент Рі приняв рекомендації президента Трумана.

ОН домагається вирівняння світової господарки

Об'єднані Нації, Н. Й. — На Господарській і Соціяльній Раді ОН промовляли представники Франції, Швеції та Філіппін, які домагалися однодушної думки Західного світу в справі поточних проблем світової господарки та ліку на її оздоровлення. В тих промовах панувала думка, щоб вирівняти ті різниці, які й досі існують між господаркою заможних та незаможних країн. Ту ціль можна буде осягнути тоді, коли дасться господарську допомогу недорозвиненим країнам, обмежиться митні перешкоди в міжнародній торгівлі, та підтримається висоту грошових запасів у недолярових країнах при помочі довозу товарів до ЗДА. Представник Філіппін Сальвадор П. Льопез заявив, що ножиці між багатими і бідними країнами не звужуються тільки поширюються і тому треба негайно поспішити з допомогою недорозвиненим під господарським оглядом державам. Представник Франції Джордж Боріс нарікав, що Совєти бойкотують Господарську і Соціяльну Раду ОН та не підтримують змагань до покращання світової господарки. Представник Швеції Річард Стерннер ствердив, що обниження митних тариф у ЗДА дещо влегшило кризу світової господарки, але мита ЗДА все ще надто високі для вивозу товарів до цієї країни.

Суддя Доґлес за повстання проти імперій

Ню Йорк. — Член Верховного Суду ЗДА Вільям О. Доґлес у своїй промові на закінченні шкільного року в Школі Суспільних Дослідів, говорив про потребу революцій за незалежність країн на Сході й Африці. „Якщо Америка йде за своїми засадами, то тоді прийде до перемін у світі. Червона хвиля комунізму відплине. Тоді повстануть нові надії серед усіх націй і перемога для цивілізації буде полегшена" — твердив суддя. Він звернув увагу на волелюбні рухи, які борються проти імперій в Совєтах, в французьких і британських посілостях. Доґлес спеціяльно критикував підтримку, яку дає Америка Англії в Середньому Сході, а Франції в Африці й Азії. „Ми, американці, не сміємо продавати наших засад за хвилеві вигоди. Англія це наш друг, одначе приязнь не має спонукувати нас до підтримки Англії на Близькому Сході" — твердив Доґлес. Те саме говорив він про приязнь Франції й підтримку для неї в Африці.

Сенат підтримує президента в розбудові мешкань

Вашингтон. — Сенат підтримав президента в його змаганнях до розбудови дешевих мешкань, ухвалюючи фонди на побудову нових 45,000 будівельних проєктів найближчого року. Палата Репрезентантів ухвалила фонди тільки на 5,000 проєктів. Після ухвали в Палаті, президент назвав її поведінку як незгідну з публічними інтересами і закинув конґресменам, що вони стоять під впливами торговців реальностями, які йдуть по лінії Сталіна, коли не хочуть признати фондів на розбудову мешкань і проєктів атомової комісії. Сенат ухвалив теж $6,000,000 на Краєву Наукову Фундацію замість $5,000,000 порекомендованою комісією. Законопроєкт іде тепер до конференції обидвох палат для вирівнання проєктів.

АЛІЯНТСЬКО-СОВЄТСЬКІ СУПЕРЕЧНОСТІ В БЕРЛІНІ

Берлін. — Після підписання контрактового мирового договору між Західною Німеччиною і західними великодержавами, на совєтсько-аліянтському кордоні в Німеччині і Берліні тепер вже майже щодня виникають нові суперечності і випадки, які дуже погіршують загальне положення. Минулого тижня комуністи, крім всіляких загострень здовж кордону, перервання телефонного получення між східним і західними секторами Берліна та низки комунікаційних труднощів між Берліном і Західною Німеччиною, захопили теж кілька малих місцевостей на передмістях Берліна, які належали до британського сектора. У відплату за це британське військове управління в Берліні оточило вчора могутню радіовисильню у британському секторі, якого досі користуються Совєти. Британська військова і німецька цивільна поліція оточили величезні забудовання радіовисильні, обвели їх загородою з колючого дроту і не впускають до них нікого, хоча ті совєтські службовці, які є в будинку, можуть в кожній хвилині його покинути. Вчора британська поліція, під загальний сміх і радість припадкових німецьких прохожих, завернула від будинку радіовисильні совєтську зміну пропаґандистів. — Негайно після того, совєтський представник аліянтської контрольної комісії, який досі навіть не відповідав на британські протести проти захоплення совєтськими військами місцевостей, що належали до британського сектору, повідомив британського команданта, що він бажає переговорів. В той спосіб прийшло до британсько-совєтської конференції, якої не було в Берліні вже від довгих місяців. Після нарад, в британському офіціяльному комунікаті повідомлено, що хоча на конференції ще не досягнено кінцевого порозуміння, проте зроблено поважний прогрес. В комунікаті рівночасно стверджено, що не відомо, чи наради будуть продовжуватися. Натомість в комуністичному повідомленні сказано, що совєтський представник на конференції — „гостро запротестував" проти британської акції у зв'язку з бльокадою радіовисильні та домагався негайного перервання тої бльокади. Досі не наступили жадні зміни ані в дотеперішніх совєтських ані в британських розпорядках.

87 німецьких підприємств на американському „чорному списку"

Бонн, Німеччина. — Спеціяльна місія американської Агенції Взаємної Безпеки повідомила, що вона має на своєму „чорному списку" 87 західно-німецьких концернів за їхню „невластиву торгівлю" з компаніями в совєтській зоні. Рівночасно повідомлено, що Агенція звернулася до уряду Західної Німеччини, домагаючись його акції проти тих підприємств, які порушують існуючі обмеження і заборони та торгують зі Совєтами. Досі поведено відповідну акцію проти 21 компанії, недопускаючи їх до джерел сирівців і [illegible] стратегічну вартість, та зокрема до тих товарів, що їх привозиться з Америки. Плянується дальша і гостріша акція. При цій нагоді виявляється, що Совєти всіми шляхами і засобами намагаються проникнути в західно-німецьке господарство, зокрема в торгівлю і промисл.

Французький уряд перестерігає своїх робітників перед страйком

Париж. — Контрольована комуністами Генеральна Федерація Праці зарядила на середу протестаційний страйк своїх 3,000,000 членів. Комуністи протестують проти арештування їхнього „вождя" Дюкльо за те, що він накликував до маніфестації проти генерала Ріджвея. Члени соціялістичної і католицької робітничих юній не присдналися до комуністів. Французький уряд зарядив поготівля поліції, і краєвої жандармерії, а в потребі і війська, щоб задержати порядок. З канцелярії прем'єра Піне проголошено таке звернення до робітників, що працюють у державних підприємствах: „Стоїмо перед страйком, що не має господарської причини тільки чисто політичну, тому уряд вирішив, що всі публічні урядовці й робітники, які послухають заклику Генеральної Федерації Праці та вийдуть на страйк, будуть негайно завішені в праці та наразяться на дисциплінарне слідство".

Обвинувачують Анну Павкер у правому ухилі

Букарест, Румунія. — Комуністична Партія в Румунії проголосила, що вона висловила догану Анні Павкер та звільнила її з члена Політбюро та зі становища генерального партійного секретаря, але залишила її ще на становищі міністра закордонних справ. Радіо в Букарешті обвинувачувало цю єдину жінку, яка займала такі важливі становища в комуністичній верхівці, в тому, що вона протиреволюційна та прокапіталістична і завела країну в анархію разом із своїми приятелями, міністром скарбу Василем Лука та міністром внутрішніх справ Теогарі Джорджеску, яких уже давно вичищено.

КОМУНІСТИЧНА РОСІЯ ПЛЯНУЄ ЗБРОЙНЕ ПОВСТАННЯ В ІНДІЇ

Ню Дельгі, Індія. — В нижчій палаті індійського парляменту промовляв бувший індійський комуніст і дипломат 38-річний д-р Сінга і виявив комуністичні пляни збройним повстанням опанувати Індію. Д-р Сінга студіював у Москві під наглядом покійного „вождя" російської літератури Максима Горького і він пізніше був співробітником індійської амбасади в Швайцарії. Д-р Сінга доводив свої обвинувачення комуністів при помочі тайних документів комінформу та виказав документами, що місцеві комуністичні збройні виступи в Індії були керовані з Лайпціґу, Праги і Москви. Всі члени парляменту з великою увагою слухали обвинувачень д-ра Сінга, а комуністичні посли переривали вигуками його промову. Д-р Сінга заявив, що комінформ випрацював докладні пляни збройного комуністичного повстання в Індії на випадок, коли погіршиться ситуація в цій країні. Він навів також частину тайного порозуміння Сталіна з Гітлером, в якому було і таке місце: „Совєти заявляють, що центром їхньої експансії є території, що лежать на південь від Совєтського Союзу в напрямі до Індійського океану".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on May 29, 1952 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНҐРЕС ПОЛЬОНІЇ

В днях від 30-го травня до 1-го червня відбулася в Атлантик Ситі третя з черги красва конвенція Конґресу Американської Польонії, що своїм перебігом і вислідом може інтересувати теж нас, американських українців, і як американців, і як українців.

З повідомлень американсько-польської преси виходить, що в теперішній конвенції взяло участь усіх 799 делеґатів, в порівнянні з 1,811 делеґатами на другій конвенції у Филаделфії в 1948 році та з понад 3.500 делеґатами на першій конвенції в Бофало в 1944 році. Як зважити, що в Злучених Державах нараховується коло 6.000 осіб польського походження, то ця участь в конвенції є направду мала. З дальших повідомлень виходить, що в Конґресі Польонії не бере активної участи ціла низка більших американсько-польських об'єднань і братерсько-запомогових організацій. Значить, Конґрес Польонії, що своїми завданнями і цілями відповідає Українському Конґресовому Комітетові Америки, далеко не репрезентує всіх американських поляків. Що більше, постійно зменшувана кількість учасників в конвенціях Конґресу Польонії може призвести тільки до одного логічного висновку, що Конґрес тратить свою силу і свої впливи.

Сам перебіг конвенції, як виходить зі звітів, був досить діловий, хоча не бракувало і деяких розбіжностей та навіть заколотів. Деяка кількість делеґатів доконче хотіла знати, чому на конвенцію не запрошено Станіслава Міколайчика. Дотеперішній і знову перевибраний голова Конґресу п. Розмарек вияснив кротко, що Міколайчика не запрошено тому, щоб недопустити до „зґжитуф" — скреготання. Привітання конвенції склали численні американські преставники, в тому сенатори, конґресмени і губернатори. Наспіло теж понад 1,000 привітальних теграм.

Під час конвенції обговорювано та дебатовано переважно над внутрішньо-польськими справами, щонайменше до такого висновку можна прийти на підставі пресових повідомлень. Справи партійного розбиття, відношення Польонії до екзильного уряду в Лондоні та ціла низка подібних проблем забрали, виходило б, найбільше часу. З виступів американських представників звертає увагу головно виступ конґресмена Армстронґа, який поінформував про свою поїздку до Европи та про свої розмови з ген. Андерсом в справі „створення польської визвольної армії".

Проте, нас найбільше може інтересувати становище Польонії до польських імперіялістичних претенсій до західньо-українських земель. З пресових повідомлень виходить, що голова Польонії п. Розмарек в своєму звіті віддав одну з головних уваг власне „безперестанній боротьбі Конґресу в справі... відібрання насильством забраних Москвою східних польських земель", маючи, очевидно, на думці західні українські і білоруські території. В цій хвилині ми не маємо ще тексту резолюцій конвенції, але з загальних повідомлень виходить, що конвенція доручила Конґресові продовжувати цю „боротьбу". Натомість, в дотеперішніх повідомленнях польської преси ми ще не подибали нічого такого, що вказувало б на активну і зорганізовану участь Польнії в загально-американських оборонних зусиллях, як теж не вичитали нічого про потребу спільної протибольшевицької акції поодиноких американських національностевих груп, на яку часто звертається увагу так з урядових, як і громадських американських кол.

Не треба бути аж великим політиком, щоб збаґнути цілу ту велику шкоду, яку приносить Польонія американській політиці своїми імперіялістичними претенсіями до чужих територій. Виглядає направду на глум, що американська Польонія, яка повинна бути речником американських принципів волі та самовизначення народів і намагатись відкрити на ці істини запаморочені політичною короткозорістю і нереальністю очі деяких своїх шовіністичних земляків в Европі, сама тупцює в хвості тих поляків, які через претенсії та захланність на чуже, втратили своє. Кому та в чиєму інтересі є такі виступи репрезентації американських поляків в ці критичні часи? Чим вони допомагають Польщі і польському поневоленому народові та що, крім шкоди, вони приносять спільним зусиллям вільного світу проти большевицької загрози? Нічого дивного, що на конвенції Конґресу Польонії зголошуться щораз менше делеґатів та що голос Польонії, який міг би відіграти важливу ролю в допомозі визвольним змаганням польського народу, постійно тратить свою силу, бо прикрим дисонансом разить вухо кожного демократа і кожної волелюбної людини.

БРИТАНІЯ І АФРИКА

(Лист з Лондону)

„Чорний Континент" переживає свою добу національного відродження. Ті держави, що мають свої колонії в Африці, відчувають це. Кожна з колоніяльних европейських держав веде свою політику в Африці. І кожна записує на своїм рахунку певні „доходи" або „розходи".

Найконсервативнішу політику веде в своїх африканських колоніях уряд Бельгії. Там лишилися відносини майже такі, як було тому 50 літ. „Опіка" білих колоніяльних службовців Бельгії над чорними обмежується збиранням податків та забезпеченням прибутків для бельгійських купців і промисловців.

Франція після II Світової Війни мусіла стати на шлях реформ у своїх африканських володіннях. Однак ці реформи не задовольняють народів північної Африки (Марокко, Туніс і ін.). Там є широкий рух за повну рівноправність з французами і за усунення опіки Парижу над цими країнами. Тому що Північна Африка, в разі нової світової війни, мусить бути базою оборони і наступу держав Атлантійського Союзу проти Москви, спокій і порядок у цих французьких провінціях потрібний і для З'єдинених Держав Америки.

Британія стоїть в Африці перед подібними проблемами. Однак Лондонський уряд має більший досвід у політиці в своїх колоніях Азії, Америки й Африки. Лондон не має одного взірця для політики в своїх колоніях. Тут оцінюють рівень населення кожної колонії і відповідно до тієї оцінки намічають, що можна і слід робити в даних обставинах.

Для Єгипту і для Південної Африки Британія визнала незалежність цих країн. Для менш розвинених провінцій лишається колоніяльна управа, по змозі з участю тубільців. Намір Лондону, висловлений нераз у заявах міністрів і членів парляменту, зовсім простий: підготовити серед африканських племен і народів достатнє число кваліфікованої інтеліґенції, яка могла б узяти владу в Африці в свої руки. Ця робота підготови майбутніх демократичних провідників для британських колоній Африки вже почалася. Про це свідчать тисячі чорних студентів, що вчаться на державні стипендії в різних школах Англії. Одначе цей напрям політики Лондонського уряду викликає протести і навіть загрози з боку провідників Південної Африки. В цій республіці владу має партія д-ра Малана, бура, який увірував у теорію расової вищости і не хоче допустити до здійснення рівноправности для чорних у Південно-Африканській Унії.

Партія „Афріканерів" утискає не тільки чорних: вона хоче відсунути на задній плян також англійське населення цієї країни. Історично було так, що перше були в Південній Африці незалежні бурські (голяндські) республіки; тому 50 літ їх завоювала Англія, але незабаром ці провінції дістали автономію і стали частиною Британської Громади Народів.

Теперішня політика д-ра Малана дає відгомін в колоніях Англії в Африці, заселених суцільною масою чорних. Деякі з цих колоній уряд Південно-Африканської Унії хотів би взяти під свою владу. Але настрій між чорними в цих колоніях, з причин зрозумілих, є рішучо проти панування „Афріканерів".

В цих обставинах ситуація Лондону досить невигідна: не хочеться зразити проти Англії уряд Південної Африки, а з другого — небезпечно втратити довір'я мільйонів чорного населення, яке шукає в Англії охоронця свого розвитку і рівноправности. Однак громадська думка в Британії недвозначно стоїть за зрівноправнення чорних. Англійці бояться, що політика Малана здискредитує всю культурну працю, виконану білими в Африці, і дасть ґрунт для расової боротьби, яку використає з успіхом для себе Москва.

Д. Б.

Лев Шанковський

КОЗАЦЬКА ТРАГЕДІЯ

(До 7. роковин насильної репатріяції козацьких старшин і бійців)

При кінці травня і з початком червня ц. р. минає 7 років від жахливої трагедії, що її пережив братній козацький народ. Саме минає 7 років від насильної репатріяції козацьких старшин і бійців, що склали зброю перед англійцями в Австрії. Видано большевикам на смерть або тортури 25,000 козаків-непримиримих ворогів большевизму. А втім, трагедія ця охопила не тільки чоловіків, а рядом з ними також жінок і дітей. Трагедія ця — це тільки один з багатьох результатів надмірної, але невзаємної любови державних мужів Заходу до кремлівських катів народів. В хвилину, коли ці кати простягають свої криваві руки в Панмунджом за новими жертвами, варто пригадати світові події, що мали місце тільки 7 років тому назад.

Вибух німецько-совєтської війни, в 1941 році, привітали козацькі патріоти на еміґрації, як можливість відновлення козацької боротьби за визволення. Одначе, гітлерівська Німеччина не шукала, на Сході, союзників. Вона не думала визволювати підсовєтські народи, а поневолювати їх, створюючи, на їх землях, свій „лєбенсраум". Козацькі пропозиції про мілітарну співпрацю були відкинуті зарозумілими верховодами III Райху.

В 1942 році німецькі армії прийшли на козацькі землі. Козацьке населення привітало їх як визвольників. Самочинно створились козацькі партизанські відділи, що вели боротьбу проти большевиків. Протисовєтські настрої навіть не зменшились від глибокого розчарування з приводу божевільної німецької політики. Коли німецькі армії покидали козацькі землі, козацьке населення добровільно евакуювалось разом з німцями. З німцями відступали теж козацькі частини.

Під ударами воєнних неуспіхів, німці почали міняти свою політику. Але й тоді вони поставили на фальшивого коня — на ген. Власова. Тільки завзятий спротив поневолених народів власовській концепції примусив їх оглядатись теж на поневолені народи, що їх вони, за всяку ціну, старалися підпорядкувати ген. Власову. Але, з цього нічого не вийшло.

Не зважаючи на всі домагання, не дали себе підпорядкувати ген. Власову теж козацькі патріоти. Німці були примушені створити окремі козацькі частини. З тих частин, що вже існували при німецькій армії створено кінний козацький корпус під німецькою командою (ген. Прітвіц), що воював проти большевиків (тоді коли власовці воювали проти західніх аліянтів) і визначився великою хоробрістю і завзяттям, зокрема у боротьбі з наступаючими большевицькими арміями на Мадярщині.

Під кінець війни, німці плянували ще більше розгорнути козацькі частини, зокрема плянували викликати на Донщині й Кубанщині повстання проти большевиків і з тією метою створили повітряно-десантну козацьку школу. Але ці заходи були вже спізнені. Соромний провал їхньої політики і стратегії не дозволив перевести в життя це пляни.

Кінець війни застав „козацький стан" і штаб Похідного Отамана в Каринтії, над рікою Дравою, в районі міст Шпітталь і Лієнц. Там козаки склали зброю (недалеко від них складала зброю I Українська Дивізія) і віддались під опіку аліянтської (англійської) команди. Тимчасом дня 23 травня 1945 року аліянти заключили з большевиками договір у Відні, яким зобов'язалися видати большевикам „офицеров возглавляющих отряды немецких ес-ес партизан, составлинных из контрреволюционного и белобандитского казачества, перешедших на постоянную службу немцам, а также из дезертиров красной армии и изменников родины, захваченых в немецком обмундировании". Техніку й спосіб видачі доручено організувати комендантові міста Лієнц — майорові Девісові в порозумінні з совєтською командою. Майор Девіс доручив Штабові Похідного Отамана викликати всіх старшин на нараду до міста Шпітталь, що в 80 км. від Лієнцу.

Наказ Похідного Отамана про обов'язкову явку всіх старшин був доручений 2756 старшинам. Приблизно 1/5 частина старшин не виконала цього наказу, що скликав старшин на нараду з метою „реорганізації козацьких військ й створення козацьких таборів в колоніях, домініях і на островах". Це були ті наймудріші, що сподівались провокації й воліли скритись в близьких лісах і горах. З'явилось на нараду 2201 старшин, яким обіцяно, що „до вечера всі повернуться назад і тому речей і плащів брати не треба". Серед цих старшин було 35 генералів, 825 булавних старшин, а решта сотенні старшини, воєнні урядовці, лкарі, польові священики тощо. В Шпітталю доручено старшинам сідати на автомашини, що виконало 2146 старшин. Інші втекли, або поповнили самогубство, між ними ген. Силкин, полковник Михайлів та журналіст Євген Таруський. Дня 31 травня 1945 року доставлено, ще окремо, відомого козацького генерала А. Г. Шкуро і його адьютанта сотн. А. Половіна. Цих всіх старшин передано большевикам у місті Ґрац, при чому 15 старшин застрілено при спробі втечі, а двох отруїлось під час транспорту. В Ґраці большевики відділили 12 генералів, яких перевезено літаками до Москви і після процесу повішено 16 лютого 1947 року. Тоді повішено відомого козацького письменника, донського отамана Краснова, ген. Шкуро, німецького генерала Прітвіца й інших. З 2133 старшин, що з Ґрацу перевезено під конвоєм до Відня, розстріляно 120 старшин, счезло після допитів 1030 і вислано „на родіну" 983. Серед цих старшин було 870 донців, 550 кубанців, 233 терців, 203 козаків інших військ, 176 росіян, 63 українців і 63 старшин інших національностей. У цьому було тільки 32% совєтських громадян, інші були старими еміґрантами і згідно з договором в Ялті репатріяції, властиво, не підлягали. Так обезголовлено козацтво, позбавляючи його старшинського корпусу.

Ще не розвіялась курява на шляху з Ґрацу до Відня, кудою йшов цей транспорт смерти, як по залізних дорогах Австрії почали везти новий людський вантаж на страту. Він складався вже з рядового козацтва, з козацьких втікачів; зі стариків, жінок і дітей, з родин вивезених раніше старшин й козацьких інвалідів. Всі вони з розпукою боролись за своє життя. Козачки кидали дітей у бурхливу ріку Драву й самі кидались за ними. Діти кидались під колеса автомашин, що вивозили їхніх батьків. Сотні козаків відібрало собі життя, сотні впали від куль і побоїв (аліянтського) конвою. Сотням вдалося втекти і скритись в горах. Не помагали телеграми до голов вільних держав, до Папи римського, до Кентерберійського архиєпископа. Насильна репатріяція продовжувалась. Репатрійовано козацькі табори втікачів у Каринтії, репатрійовано козаків індивідуально, з багатьох інших таборів. Ніхто не знає скільки козаків, козачок і козацьких дітей видано большевиканм. Оцінки вагаються від 25-35,000 осіб.

Ось що розказує англійський матрос Алвін про цю видачу: „Приймав я участь в евакуації Дюнкерки. Наші вояки почували себе дуже погано. Помагав я виловлювати німців з кружляка „Бісмарк", що дістав найбільшу, в історії, кількість торпед. Бачив я населення Мальти, що цілими тижнями сиділо в пивницях. Мальта, безперервно бомбардована й оглушена від вибухів бомб і грюкоту артилерії, була вичерпана від постійних алярмів і вибухів. Пережив я загибіль свого бойового корабля. Знаю скок ніччю в темну безодню води і гарячі та душу роздираючі благання про порятунок, а потім зорення на човні за рятунковим кораблем на овиді. І це був кошмар. Возив я німецьких полонених, що були захоплені під час інвазії в Нормандії. Майже вмирали зі страху... Але це все ніщо. Справжній, безумний, безграничний страх я побачив, конвоюючи виданих і репатрійованих до СССР людей. Вони робилися білими, зеленими і навіть синіми від страху. Коли ми прибули на місце і передавали їх росіянам, ці репатровані зомлівали. І тільки тепер я знаю, що це значить страх людини, що пережила пекло, але це ніщо в порівнянні зі страхом людини, що вертається в це російсько-совєтське пекло". (За журналом „Казакия", ч. 10 з червня 1948 р.).

Трагедія з-перед 7 літ була великим ударом по визвольному козацькому русі. Але козацькі патріоти на еміґрації не склали рук і почали організувати козацьку еміґрацію до дальшої боротьби. Велика частина козацьких еміґрантів підтримує самостійницький козацький рух, що очолюється КНП (Козацьким народним представництвом — екзильним козацьким урядом), якого вибирають на Верховному козацькому крузі (парляменті). Саме тепер ідуть заходи для скликання Верховного круга й перевибору КНП. Козацькі єдино-неділимці, що поділяються на різні дрібні групки, в залежності від того, чи бажають вони бачити над собою царя Володимира, чи царя Микиту, чи царя вибраного Земським собором, чи Росію Керенського, або Власова, чи НТС — це незначна меншина серед козацтва, що й до цього поділяється „по цветам кафтана чужого барина", як кажуть козацькі самостійники. Цим групкам протиставляється зіграний і єдиний табір козацьких самостійників.

У роковини цієї жахливої трагедії братнього козацького народу, український народ, без різниці на політичні переконання, клонить свою голову перед світлою пам'ятю козацьких мучеників. Хай пам'ять про них буде вічна серед нас, козаків й українців, що перші піднялись на боротьбу проти клятого ворога людства й у цій боротьбі понесли найбільші жертви.

СВІДОК ВІННИЦЬКИХ РОЗКОПОК

В серпні 1943 р., в Києві, мені довелось прочитати в часописі жахливе але правдиве повідомлення про те, що в Вінниці знайдено ями, де заховано понад 20 тисяч замордованих людей і, що вже провадяться розкопки. Описувано, як виймають з ям, де були звалені розстріляні і як їх хоронять в братських могилах, як це належить за християнським звичаєм. Через тиждень я приїхав до Вінниці і на другий же день, зі своїм приятелем, пішов подивитись, щоб остаточно упевнитись, чи так воно є, бо за 25 років перебування під большевиками, я багато надивився та навчився нічому не вірити.

Але дійсність була більш страхітлива, ніж це описувано в часописах. Зі слів мешканців міста ми довідались, що місце розкопування замордованих знаходиться в „парку культури та відпочинку". Тут були протягнені мотузки та дроти від дерева до дерева, на яких було порозвішувано, білизну, штани, піджаки та сіряки з помордованих селян, а поміж дитячих гойдалок були покопані величезні ями з яких трупи закатованих уже повиймані і поховані за православним законом.

По кількості розвішаного одягу, не трудно було зробити висновок, що тут лежала не одна тисяча жертв комунізму.

З великим сумом ми з приятелем повернули назад, щоб розповісти й другим про те, як Сталін нагородив людей землею та правом на недоторканість. Та тільки ми вийшли з парку, як побачили дідуся, що грав на бандурі, струни якої виразно вимовляли про нещасливу долю нашого народу. Коли дідусь побачив нас то зараз же запитав: — „Чи не на розкопки прийшли подивитись, дітки?" — „Так, дідусю!" — відповіли ми. — „О! вже нема на що тут дивитись, ви підіть за місто верстви півтори, там побачите, яку нагороду отримали ті, що віддавали свою працю та останній шматок хліба на утримання кремлівських катів".

Ми й пішли, як сказав дідусь. У самого входу в сад, який був обгороджений парканом, на стовпах була повішена дошка, на якій написано витяги зі сталінської конституції. Подаль від цієї дошки, лікарі в білих халатах, різних національностей розглядали викопані з землі трупи і записували, куди було зроблено постріл і скільки, як були зв'язані руки й чим, а коли в кишенях нещасних знаходили якісь папери, що з них можна було дізнатись прізвище, та звідкіля походить, то це все теж записували.

На підставі цього була випущена книжка з іменами та прізвищами закатованих. Всі постріли було зроблено в потилицю і руки були пов'язані мотузком або дротом, як у чоловіків так і у жінок.

Одночасно провадились похорони, які відбувались кількістю від 600 до 800 чоловіка в одну могилу. В цей день було підготовано до 800 чол.

На третій день відбулися похорони у новій братській могилі. Сюди прибували люди з сіл і міст з квітами та вінками, щоб віддати останню пошану своїм близьким, хоч через три роки по їх страті.

Після відправлення похоронів закатованих, виступали промовці з духовників і цивільних, серед них і ті, що були свідками знущань у застінках НКВД.

Слухаючи останні надгробні пісні та промови, тисячі людей плакали як малі діти. Таких похоронів було аж п'ятнадцять, та ще мабуть стільки й залишилось невідкопаними, бо говорили, що в цих ямах у формі літери „П" нараховується аж 20 тисяч чоловіка.

Отож, коли в парку „культури та відпочинку" міста Вінниці (а таких парків багацько), труби та флейти виголошували „мудрому з мудрих" пісню, „жить стало краще, жить стало веселіш", в той саме час в багатьох парках „культури" ходили поміж гойдалок, батьки, діти, сестри, знайомі, жінки, чи ще хтось, що потихесеньку ділились своїм тяжким горем, про нестачу когось в своїй сім'ї і не додумувались вони про те, що, під звуки оркестри, ходять вони над трупами своїх найрідніших.

Г. Я.

(Примітка Редакції: Прізвище й адреса автора, зберігаються в Редакції).

Микола Андрусяк

ПОНЯТТЯ „НАРІД" І „НАЦІЯ"

На тему поняття „нарід і нація" були статті в недільному виданні „Свободи" (ч. 6 з 6 квітня ц. р.) проф. П. Ковалева і в щоденному („С." ч. 119 з 10 травня ц. р.) Василя Косаренка-Косаревича. Професор Ковалів обговорив поняття „нації" і „народу" в старинних римлян і в сьогочасних західньо-европейських народів та наводить думки деяких дослідників на цю тему. Кінцеві висновки Ковалева такі: „Нарід, свідомий свого минулого, своєї історичної традиції, завжди підноситься на вищий ступінь свого національного почуття. — Таким чином, поняття нації ми визначуємо як етнічно-культурну цілість, що має свою історичну традицію. Що більше єднає націю, як самобутню етнічну одиницю, служить її основною ознакою, — це мова, бо тільки через мову витворюється всі культурні здобутки нації — як у сфері духовний, так і в сфері матеріяльної культури. Мова — душа народу, душа нації. А держава — це форма порядку, форма організованого життя".

Інакше дивляться на поняття „нарід" і нація" молоді публіцисти В. Косаренко-Косаревич і д-р Іван Лисяк-Рудницький („Формування українського народу й нації", „Українські Вісті", Ной-Ульм, 22 березня 1951 р., ч. 24 (489), що є під впливом західньо-европейського й американського утотожнювання „нації" з державою. Чи їхні міркування слушні, бачимо це наглядно з прикладів, які вони наводять.

В. Косаренко-Косаревич наводить справді влучний для себе приклад з французького однозначного поняття нації і держави. Але немає він слушности, коли він наводить приклади з Центральної і Східньої Европи. Він пише: „Немає такого знаку рівности між народом і нацією теж в інших многонародніх державах і імперіях. І так не було його напр. в б. імперіях „австрійській", „російській" і „британській". „Національним австріяком" був кожний підданий австрійського цісаря, чи був то член панівного німецького народу, чи іншого опанованого ненімецького народу: німець чи чех, поляк, русин-українець, хорват, серб, словак, словінець, італієць і т. д:" Це твердження В. Косаренка-Касаревича може заперечити кожний хто був колись горожанином австро-угорської монархії. Не було ніяких „національних австріяків" в б. австрійській монархії, були тільки австрійські горожани національностей або народностей німецької, чеської, польської, руської (української; назва „український" була принята як австрійська урядова термінологія після берестейського миру в 1918 р.), хорватської, словінської, сербської і румунської; не було панівного німецького народу від початків конституційної ери в австрійській монархії (від 60-тих рр. м. ст.), бо окремі коронні краї мали свою автономію. Біда була для нас українців тільки в тому, що наша Галичина була утворена не тільки з земель колишньої княжої галицько-волинської держави, але і з Малопольщі (краківського, сандомирського і люблинського воєвідств) і поляки завдяки своїм поміщикам були адміністраторами автономної Галичини. В такому самому положенні були словінці в Каринтії і Стирії, де німці мали над ними перевагу. Але вже в Чехії судетські німці мусіли рахуватися з чисельною перевагою справжніх господарів країни — чехів і австрійські німці не мали права втручуватися до чеських справ. Якщо б при переписі населення появилася б рубрика, що — по цьогочасній „рецепті" Косаренка-Косаревича — утотожнювала б національну приналежність з державною, певно загреміло б у віденському парляменті від посольських протестів за нарушення національних прав народів, які від 1948 по 1918 р. не конче крилися перед цісарським урядом з тим, що змагають до власного державно - національного життя. Інакше було в королівстві Угорщини від часу її автономії в 1867 р., де тільки хорвати на терені Хорватії і Славонії мали національно-краєву автономію, а румунів, словаків, сербів і закарпатських русинів (українців) змагали мадяри засимілювати при помочі школи. Використовуючи воєнний стан у часі першої світової війни, угорський уряд заборонив уживати кирилиці на Закарпатті, заступаючи її угорською латинкою, та заперечував національний зв'язок Закарпаття з Україною, заявою, що його населення — це греко-католицькі мадяри. Отже, мадяри на Закарпатті поступали так, як тепер собі бажає п. Косаренко-Косаревич.

Приклад його з б. російської імперії невірний у тому, що царський уряд заперечував національну окремішність українців і білорусів від росіян; його поради щодо перекладу назв „русскіє" і „росіяни" на „Руссен" і „Руссләндер" цілком не актуальні, тому, що тепер навіть немає російської державної приналежности; є СССР. Визнаємо москалів-росіян імперіялістів ворогами волі, проте не можна всупереч дійсності писати, що „вони ще ніколи не творили „русской нації" і не виступали під такою власно-державною і власно-народньою назвою". Правда, що росіяни здебільша говорять про себе як про „русский народ", а не як про „русскую нацию", проте термінологія не змінює суті; вони змагають засимілювати підбиті неросійські народи таксамо, як французи чи англійці з утотожненням „нації" з державною.

Щоди британської нації, то І. Лисяк-Рудницький вичисляє народи що її творять; не згадує він одначе, що продовж століть англійці заперечували ірляндцям бути окремою нацією, а врешті мусіли їм поступити. І саме в цій поступці слід добачувати хибність утотожнювання нації з державою.

Лисяк-Рудницький з признанням пише про польську націю, що існувала і в часах Річипосполитої XVI.—XVIII. ст. і в після-розборовій Польщі. Проте він не звернув уваги на те, що в конституції польської річипосполитої 1918-39 рр. говориться як про суверена держави про „польський нарід", а не про націю. Отже поляки, що змагали до повної асиміляції підбитих народів, не вважали за потрібне для означення свого народу вживати чужої наз-

(Закінчення на ст. 3)

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО

(Зі спомнинів автора).

(6)

Досить згадати долю далеко молодших за Франка: Сергія Подолинського, Михайла Русова або Левка Юркевича, жахливих жертв цісї страшної недуги. Вони згоріли раз-два, не приходячи до свідомости, а Франко тимчасом жив іще цілих десять років. І якби не фатальна недуга, то прожив би не 60, а що найменше 80 років. Наслідки перебутої хвороби мучили його до самої смерти. Хворі привиди, (галюцинації) і голоси не покидали його і впливи цієї, як він думав, „надприродної" сили, завжди відбивалися в його душі і творчості. Проте очунявши, Франко зараз узявся за працю й працював багато й запопадливо, хоч тепер його твори й виступи носили явні сліди перебутої недуги. Прикро було спостерігати, як раптом, після розумного, логічного, опертого на великому знанні міркування чи аргументації, які ви щойно чули з його уст, покликувався Франко на таємні внутрішні голоси, що мовляв, піддали йому таке чи інше, цілком безпідставне і фантастичне розуміння обговорюваної чи досліджуваної справи або наштовхнули його на якесь сензаційне відкриття, в роді невідомої драми Міцкевича „Велька утрата", рукопис якої, без зазначення автора, знайшов він у якогось антикваря. Цю драму Франко видав як справжній твір Міцкевича, керуючися щодо її приналежности, вказівками, що їх дістав, як зазначав у передмові, „надприродним шляхом". Син Міцкевича разом з цілою низкою польських учених літературознавців різко виступили проти приписування геніяльному Адамові твору якогось там третьорядного автора. Вони на всі заставки паплюжили Франка, пригадуючи його колишній виступ проти Міцкевича, як поета зради, та забувши всякий такт у відношенні до людини хворої, глумилися з його недуги. Розуміється, як би не заява Франка про надприродний спосіб, яким він довідався про ім'я автора драми, спір можна було вести в межах допускальної дискусії „за" й „проти". Франко знаменито знав творчість Міцкевича й мав добрий нюх. „Хто знає", казав мені покійний д-р Генрик Біґельайзен, відомий знавець і видавець творів славетного польського поета, „чи Франко не мав рації, приписуючи „Вельку утрату" Міцкевичеві".

На видання цього твору Франко витратив багато грошей й ми називали його жартуючи „Вельков утратов пєнєндзи", бо видана на гарному дебелому папері ця книжка залягла камінем полиці наших книгарень. Ніхто її не купував — ні українці ні поляки. Але Франко не уставав у своїй видавничій продукції. З правного боку він був невласновільний. Суд настановив його опікуном приятеля Карла Бандрівського, але той був безсилий. Як було заборонити Франкові щось друкувати? Годі ж було сказати: Друже, ти хворий, не маєш права цього робити. Правда, Бандрівський міг попередити друкарні, спеціяльно „Діло" або НТШ, щоб без його дозволу не приймали ніяких замовлень від Франка, але знову й директори друкарень були в такому ж клопоті, що й Франків опікун. А Франко, як тільки урве десь гроші, хоч би з того ж таки „Діла", що містило його писання, зараз ніс до друкарні. Одно тільки йшло просто до рук Бандрівського, це виплачувана Президією НТШ признана Франкові Товариством щомісячна пенсія в розмірі, здасться 200 корон. Треба ж було опікунові покривати з чогось видатки і на удержання обох Франків та їх дітей і на удержання віллі, на оплату податків, тощо. Ні Франко, ні Ольга Федорівна цього не могли самі робити й без опіки збоку ніяк не могли обійтися.

— — — — — — —

Мені самому доводилося нераз спостерігати у Франка прояви його недуги. Я пам'ятаю, як ми з Гнатюком ходили з ним перед каменицею НТШ, де була бібліотека Товариства й де в партері мешкав Гнатюк. Раптом посеред розмови Франко починає надслухувати. „Що Вам, Пане Докторе?" питає Гнатюк. — „Дух до мене говорить" — відповідає Франко преспокійно, наче б це була зовсім природна річ. А раз я був свідком, як на одному засіданні історичної секції НТШ, серед дискусії Франко, що реферував якусь працю зовсім розумно й логічно, несподівано почав говорити щось неймовірне. „Звідки ви це взяли, Пане Докторе?" — питається Грушевський. „А це я дійшов до того надприродним шляхом" каже Франко. А звичайно мова його була зовсім нормальна, міркування зовсім логічні й розумні і, коли б не ці хвилеві душевні провали, ви б і не помітили, що розмовляєте з людиною психічно надвереженою. Нічого й дивуватися, що сама вдача Франкова дуже змінилася під впливом перебутої хвороби. Він став якийсь дразливий, підзорливий, якийсь наче заздрісний, що відбилося й на його відношенні до людей, навіть колись, перед недугою йому близьких, напр. до Грушевського. Франко був дуже вдячний Грушевському за те, що той притягнув його до НТШ, ЛНВ і Української Видавничої Спілки і завсігди піддержував Грушевського при конфліктах з опозиціонерами з того чи іншого табору — барвінчуками чи з націонал-демократами, в роді проф. В. Шухевича, о. Ол. Стефановича, з котрими заодно йшов бувало й його колишній приятель Мих. Павлик.

(Продовження буде).

Іван Кедрин

Світла й тіні віча про Народний Дім

Нема події, що не мала б своїх світел і тіней. Якщо проблема Українського Народного Дому в Ню Йорку складна й заплутана, то й віче в цій справі, яке відбулося 18-го травня, відповідало загальному образові: воно було багате у світла й тіні, що їх розмежувати та знайти їхню синтезу не так просто і легко. Комітет Придбання УНДому в Ню Йорку присвятив організаційній сторінці віча чимало уваги, починаючи від вибору залі та включаючи склад президії, і добір промовців, і поділ віча на частину ділову та мистецьку і получення сторінки пропагандивної із збіркою. Кожний безсторонній присутній мусів признати дбайливу пляновість у ході всього віча та записати її на рахунок організаційного хисту Комітету. Разом із формальною сторінкою організації стояв на високому рівені сутній зміст звітів і промов. Після короткого відкриття віча головою комітету інж. М. Лепкалюком і головою віча п. П. Кучмою та ділового звіту п. В. Баранецького про те, як склався новий Комітет Придбання Українського Народного Дому в Ню Йорку, як виглядає його організаційна схема і правний стан, — головний доклад - промову виголосив один і з провідних бизнесменів, п. Платон Стасюк. Так і відчувалось, що це не „замовлена" чи „зроблена на зимно" промова, а символ віри громадянина, що цілим серцем був і є при цій справі, чудово знає її, боліє її минулим, говорить гіркі, але безумовно вірні і справедливі слова правди під адресою винуватців та дає єдино доцільні і правильні вказівки, як справу довести до успішного завершення. Заклик до єдности в кампанії за Народній Дім — єдности наших, давно тут осілих багатирів-бизнесменів і незаможних ще новоприбулих, американських громадян і кандидатів на них, українців із різних країв України, віровизнавців різних релігій та членів чи прихильників прерізних ідеологічних таборів і груп, заклик до цієї всеохоплюючої єдности повторявся в промові п. Стасюка кількакратно. Тому дехто із слухачів був схильний добачувати у тому повторюванні стилістичний недолік. Після вислухання цілости та з нинішньої перспективи видко виразно, що це повторювання було плянове, доцільне і слушне: бо таку необхідну єдність, як передумову успіху акції за Народнім Домом, треба пропагувати „паки й паки", щоб усім ввійшла в розум і душу і стала реальною дійсностю, без якої ніколи реальною дійсністю не стане сам Народній Дім у Ню Йорку.

Здавалося, що після докладу-промови п. П. Стасюка не залишилось місце на ніякі дальші міркування. Тим більшою заслугою наступного промовця, голови У. Н. Союзу п. Дмитра Галичина, який у переконливих словах дав два показні приклади, як виглядає справа Українського Народного Дому деінде в Америці та в Ню Йорку. В Торонто, Канада, 25,000-чна українська громада закупила величавий Народній Дім за пів мільйона долярів; у Дітройті закуплено Народній Дім за чверть мільйона долярів, — і тут і там Н. Доми майже очищені вже з гіпотечного задовження. А в Ню Йорку 100,000-чна українська громада мала (як оповідав п. Стасюк) невеличкий Народній Дім на 6-тій вулиці і втратила його, потім зібрала $30,000 готівкою і повернула їх уділовцям, а тепер цих сто тисяч громадян ходить, критикує, зітхає за Народнім Домом і зберігає прикметну українцям „невтральність". І п. Д. Галичин правильно добачує корінь лиха не у браку потрібної готівки в касі Комітету, а в психічному наставленні українців у Ню Йорку, які загубили віру в добру справу і не можуть визволитись із цього свого дефетизму, захопитись ідеєю Народного Дому та повірити, що це справа не тільки теоретично добра, спасенна і потрібна, але й реальна, у практиці зовсім можлива, осягальна. Бо що значило би зібрати чверть мільйона і більше грошей на забезпечені законом уділи, що дають уділовцям співвласність Народного Дому, коли Ню Йорк з найближчою околицею нараховує округло 100,000 свідомих українців, а між ними десятки осіб із великими маєтками і тисячі осіб з високою освітою, яка повинна скріплювати громадсько - патріотичні почування?!

Останній, надпрограмовий, промовець, д-р Роман Осінчук поручав погодити й получити мрії про щораз більший стан посідання українців у Ню Йорку з практичним реалізуванням справи Народного Дому.

До світел того віча належала й мистецька програма — гарний Метрополітальний Хор під орудою проф. Романа Левицького (особливо гарні сольові голоси), і виступи трьох чолових українських письмеників-гумористів (Роман Купчинський — Г. Чіпка, М. Понеділок і І. Керницький) і „Похід поколінь" — заяви 5-ти представників різного віку від маленького Андрія Шуля починаючи та на сідоглавому п. Іллі Гузареві кінчаючи.

Світел було чимало, але й чимало тіней. Передусім — скількість учасників. Їх було округло 400 душ. Це досить, коли мова про громадську санкцію для ініціяторів і організаторів справи здвигнення Народного Дому. Але це страшенно мало, коли йде про заманіфестування тісї одностайности і тісї масовости, що до них апелювали пп. Галичин і Стасюк. Яскраво кидалась у вічі більшість давніх, тут осілих громадян, і відсутність новоприбулої іміграції. Коли порівняємо декламації новоприбулих про патріотизм і їхню політичну метушливість із підходом до цієї конкретної справи, то вражає диспропорція, що не говорить у користь нової іміграції. Очевидно, можна казати, що новоприбулі ще психічно не закорінились, ще не вросли в американський ґрунт, ще не перейнялись свідомістю потреби таких місцевих справ, як Народний Дім у Ню Йорку, — але це тільки виправдування абсолютно негативного явища. Бо, по-перше, нема новоприбулого українця в Ню Йорку, який не признавав би, що Народний Дім „потрібний" та не казав би, що брак того Дому є „скандалом", і, подруге, насправді дуже мало є вже таких українців в Ню Йорку, які не могли б сплатити у двох ратах $25 (1 пай), зате чимало таких, що вже мають і авта, і доми чи бодай банкові конта.

Другою великою тінню віча був брак на залі декого з найбагатших українців, хоч і було там чимало бизнесменів. Підхід наших багатирів до громадських справ був гостро заторкнений п. П. Стасюком. Це становище українського приватницько-фінансового світу до Українського Народного Дому стоїть у тісному зв'язку з вислідом продажу уділів тут же, на залі віча: готівкою чи заявами складено всього $2,250 плюс коло $135 датками на кошти віча. Сума смішно мала на тлі пропаганди перед вічем і порівнань із Торонтом та Дітройтом.

Акція за придбанням Українського Народного Дому в Ню Йорку є тільки в початковій пропагандивній і збірковій стадії. Віче стало поважним межовим каменем али воно не перерішує акції ні своїми світлами ні тінями. Воно стало лиш заохотою збільшувати світла і поменшувати тіні. Найбільший його успіх у тому, що те віче уповажнило організаторів боротися далі з атмосферою байдужности, з настроями невдатників, із явищем „невтральних" у цій великій культурницько-громадській справі, та побільшувати ряди віруючих у добру справу і співпрацюючих для її успіху.

П-ні Дарія Кульчицька, яка закупила 40 уділів У.Н.Дому на суму 1,000 долярів.

До українського жіноцтва в Америці

Український Конґресовий Комітет має честь звернутись до ВШ Українського Жіноцтва в дуже важливій справі, а саме:

До Конґресового Комітету все частіше надходять листи, — а також були голоси й в пресі, — що Народний Фонд не осягає своєї повної сили з тої причини, що українські жінки, які мають самостійний заробіток, здебільша не присилають Національного Датку до Народного Фонду.

Окремі організації та кореспонденти звертають увагу Конґресового Комітету, що в сучасній добі майже в кожній другій-третій родині жінка є зарібковочинною і не раз заробляє навіть більше, ніж чоловік. Між тим, в справі Народного Фонду все частіше запановує звичай, що коли чоловік вислав свій Національний Даток, то дружина уважає себе від цього обов'язку вільною.

Тим часом, це в основі перечить постанові IV. Конґресу Американських Українців у Вашинґтоні, який проголосив, що Даток є загальний і його повинен платити кожний українець та українка, що досягли 18-ти років життя і мають самостійний заробіток.

І, справді, через недодержання цієї засади, Народний Фонд втрачає великі можливості для розбудови національного життя, причім, як зазначають кореспонденти і на далі це буде головною перешкодою до розросту і розквіту Фонду.

З уваги на те, Український Конґресовий Комітет дозволяє собі звернути на цю поважну обставину прихильну увагу Українського Жіноцтва.

Українська жінка в родині, завжди була головним чинником матеріяльної рівноваги та упорядкованости, але одночасно вона була також доброю громадянкою й патріоткою і вірно стояла на сторожі найвищих наших національних традицій та ідеалів.

Тому Український Конґресовий Комітет сподівається, що і у відношенню до Народного Фодну Українське Жіноцтво усталить на майбутнє свою лінію поведінки і кожна жінка, що має самостійний заробіток, уважатиме своїм громадським обов'язком жертвувати маленьку його частину для Українського Народного Фонду, що служить великим завданням нашого національного життя в Америці.

Український Конґресовий Комітет.

ПІДГОТОВА „СВЯТКУВАННЯ" 300-РІЧЧЯ ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ ДО РОСІЇ

Оговорювалась на поширеному засіданню спілки радянських письменників України („Рад. Укр." 26 квітня).

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

29 травня 1902 р.

ПРО КОЛОНІЇ В АРГЕНТІНІ

Від кількох літ зачуваємо про еміґрацію галицьких і буковинських селян до Аргентіни, тому важливе довідатися щось докладніше про умови еміґрації. У цій справі подибуємо подрібні пояснення в довгій статті німецької газети „Арґентінішес Таґеблятт", що виходить в Буенос Айрес. Від р. 1897 — пише автор статті — звиваються аґенти Міслера в Бремен, щоб намовляти людей з Галичини й Буковини поселятися в Аргентіні, а саме в колонії Апостолес в країні Міссіонес. Колоністи, у листах до родини вихвалюють гаразди нової батьківщини. Одначе показується, що листи писані домів під впливом аґентів і тому не подають повної правди. А правда така, що Міссіонес, положена між ріками Парана й Ураґвай, це околиця пуста й на просторі 690 квадратових кілометрів стояло там в 1895 р. 170 ліп'янок, травою вкритих, а в них жило 1263 душ, по більшій частині бразилійці. Ту землю хотів сколонізувати Міслер і посадив там свого аґента, одного поляка, що туди вербує українців. Від 1901 р. колонія почала зростати і тепер там живе уже 2644 душ, між ними аргентінців 900, а решта це чужинці. Та хоч як наші люди не вибагливі, то вони звідти тікають, бо земля тут багниста, а спека доходить до 40 ступнів Цельзія. Тут падуть дощі, земля розмокає, а після дощів палить сонце і засклеплює на поверхні землю, якої не дасться опісля управляти і вона стає невжиточна.

VII ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ ДЕЛЕҐАТІВ У. Н. СОЮЗУ

Конвенція відбудеться 18 червня і наступних днях у Джерзі Сити, Н. Дж, в залі нової гр. кат. церкви. Конвенція обіймає 7 точок. Перед тим буде богослуження в церкві при Сусекс і Ґрін Ст. Кожне брацтво, чи там місцева організація У. Н. С., що має 30 членів, має право вислати одного делеґата, а від 50 членів двох делеґатів. Делеґатом може бути тільки чоловік. Братства, що не мають права вислати делеґатів, можуть написати свої проєкти на письмі. — **Антін Бончевський,** гол. предсідник У. Н. С.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Учителям в старому краю, що хочуть приїхати до Злучених Держав і запитують нас за інформації, відповідаємо, що наш нарід не має ще таких шкіл, у яких міг би дати утримання учителям. В Америці український учитель мусить ще знати дяківство і вести хор, щоб міг заробити на життя.

ЗРІСТ ІМІҐРАЦІЇ ДО ЗДА

Іміґрація до Злучених Держав росте безупинну. Впродовж останніх чотирьох місяців приїхало сюди коло 179,000 свіжих іміґрантів, тобто на 30 відсотків більше як в тому самому часі минулого року.

ГАҐІЛКА

Вербовая дошечка-дошечка, ходила по ній Насточка-Насточка. А де ж ти, Настю, бувала-бувала, як діброва палала-палала? — Решетом воду носила-носила, діброву гасила-гасила; кільки на решеті води-водиці, тільки в парібка правдиці-правдиці. Кільки у решеті дірочок-дірочок, тільки в парібка дівочок-дівочок. (Подала Варвара Катеринич, з Ростгерн, Саскачеван, у Канаді).

ПОНЯТТЯ „НАРІД" І „НАЦІЯ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

„natio", бо вживання чужої назви замісць своєї рідної ще не підносить нарід на вищий політичний чи культурний щабель та й не стримувало це польського народу від його змагань, щоби українці і білоруси були „gente Rutheni natione Poloni" (руського походження польської національности), як це в польській річипосполитій XVI-XVIII. ст. сталося з руською шляхтою.

Також німці, що створили схолястичну теорію про тотожність нації з державою та про історичні народи (нації) і неісторичні, в часі їхнього сприяння націстській теорії „геренфольку", вживали слово „фольк" замісць чужого „націон".

Поняття ж „український нарід" і „українська нація" є таки тотожні, тому, що приналежні до українського народу є водночас приналежні до української нації. Вводити на український ґрунт західньоевропейське поняття „нації" є абсурдом і противорічить українським демократичним традиціям. В часі приналежности Галичини до Австрії, де не могли жиди означувати себе окремим народом, 40,000 жидів подавали себе за українців. В Українській Народній Республіці були заґарантовані права національних меншин. Те, що українці, спасаючись від цілковитого фізичного знищення, ішли на скитальщину до країни, де їх після угорожанщення вважають за „американців українського походження", не повинно впливати на нашу зміну понять „нарід" і „нація", мовляв, утотожнювання нації з державою є правильніше від утотожнювання нації з народом. Не тільки українське значення слова „нації" є різне від західньоевропейського, але прим. в Західній Европі титул „князь" мав тільки не суверенний володар, а наші князі були суверенами й тому в західньоевропейських джерелах вони мали таки назву „rex" (король). У поляків головнокомандувачі війська називалися „гетьманами" і цю назву перейняли козаки для командантів козацького війська, але згодом, Богданом Хмельницьким починаючи козацькі гетьмани стали й державними зверхниками, часом самостійної, здебільша автономної козацької України. Чи слід же з того робили висновок, що поляки повинні були уподібнити своє поняття „гетьман" до українського (тобто свого короля називати гетьманом), чи навпаки українці уподібнити функції свого гетьмана до польського? І багато інших прикладів можна навести з мов різних народів, на слова, яких значення змінюється залежно від психіки народів, що їх сприймають.

ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Польща, Чехословаччина, Мадярщина, Румунія, Болгарія і Альбанія — ці народи, які терпіли та ще й досі терплять під владою Москви, пристрасно ненавидять і рішені позбутися невольницького ярма, накиненого їм вище расово наставленими совєтсько-російськими імперіялістами.

Українці є знаменитим прикладом народу, в серцях і душах якого палає їхня християнська віра та їхнє бажання волі і національної незалежности, незважаючи на всі зусилля Сталіна всеціло підкорити і знищити їх. В 1920 р. Українська Народна Республіка була звищена військовою силою; в році 1926 мала місце величезна чистка українського націоналізму; в році 1930 тисячі українських інтелектуалів були депортовані, ув'язнені, або розстріляні; понад п'ять мільйонів українських селян вмерли в злочинно зорганізованому голоді в роках 1932-33. В рр. 1937-38 понад десять тисяч українських чоловіків, жінок і дітей впали жертвою масакри в місті Вінниці. В безпощадних зусиллях фізично знищити українську націю були поповнені теж численні інші злочинні акти народовбивства. Під час другої світової війни, українські повстанчі і підпольні сили героїчно і з успіхом поборювали обидвох Гітлера і Сталіна, і ще навіть сьогодні продовжують заворушення і повстання за залізною заслоною. Україну з її 45 мільйонами населення оправдано називається „Ахілевою пятою" совєтської могутности. Під цю пору Сталін продовжує програму насильної русифікації, ліквідації української Католицької і Православної Церков, нищення української культури, масових депортацій українців на азійський континент та заселювання їхньої землі етнічними росіянами.

Ці самі настанови совєтсько-російського панування відносяться до кожного іншого не-російського поневоленого народу СССР і тепер їх практикується вже теж в сателітських країнах.

Теперішня програма Сталіна русифікації поневолених народів не тільки Совєтського Союзу але і сателітських країн, має за свою кінцеву мету знищення духа національного спротиву і опозиції не-російських народів проти Кремля.

Ці українці, подібно як інші не-російські народи, є нашими справжніми союзниками і приятелями в спільній боротьбі проти спільного ворога, і на ділі становлять одну з наймогутнішої нашої зброї проти совєтського пляну на завоювання світу.

Незважаючи на практично непроникливі і непроходимі перешкоди, встановлені совєтськими поневолювачами, багатьом тисячам пощастило, після надлюдських зусиль, втекти а деякі мали виїмково добре щастя добитись до наших берегів, тоді коли інші знайшли пристановище в других вільних краях. Тисячі інших все ще проходять з-поза залізної заслони, бо багато з них не мають іншого вибору, як тільки втікати, з уваги на їхню антикомуністичну активність.

Я шановбливо вказую Вам, панове, що ми не можемо очікувати в моральній апатії, але мусимо простягнути їм допоміжну руку волі. Ми мусимо держати отвором ці канали волі. Якщо ми завагаємось, захитаємось або виявимо нерішучість, ці канали волі висохнуть, а з ними теж захитається і остаточно зникне бажання і воля боротися проти їхніх гнобителів.

Наші втрати в стратегії психологічної війни і в нашому моральному престіжі були б величезні.

В цьому велеканському змагу за думку людей нам необхідно створити нову позитивну і динамічну політику, яка вдаряла б ворога там, де вона може мати найбільший успіх.

Ми мусимо віднестись до не-російських народів СССР та його сателітів з боєвими гаслами нашої великої Республіки, а саме з незнищимим ідеалом визволення.

Я вірю, що Ви, панове, погодитесь зі мною, що Сталін і його товариші напевно відітхнули б з великою полекшою, якщо б ми прогаяли цю золоту нагоду причинитись до виявлення справжнього духа нашої Декларації Незалежности під самими дверима Кремля.

Це могло б виглядати перебільшенням тої нагоди, яку насуває нам Г. Р. 7376, але я хочу запевнити Вас, що це не є ніщо інше, як холодне ствердження факту. Люди, що ведуть успішну боротьбу за залізною заслоною, довідаються про акцію нашого Конгресу і без надмірної пропаганди з нашого боку, а це послужить їм заохотою до продовжування їхнього спротиву проти хижих загарбувань Москви.

Цей законопроєкт має таку важливість для національної безпеки та справи волі і миру всього світу, що він вимагає повного розглянення і двопартійної підтримки.

Я з повною пошаною закликаю до прихильного розгляду цього законопроєкту Вашим комітетом та вірю, що заходи в цій справі будуть зроблені вже впродовж цеї сесії Конгресу."

Свідчення представника У. К. К. зробили помітне враження на приявних законодавців, що й виявлено опісля в приватних розмовах. Ці свідчення, як звичайно, будуть втягнені до Конгресового Рекорду.

Кожний свідомий українець, та кожна свідома українка, вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшувати кадри ідейних українських працівників.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую рідну сестру **АННУ КОЛІСНИК** з Лопатина, пов. Радехів. Працювала в Німеччині у Мехдеріц над Ельбою. Хто знає про неї, прошу ласкаво повідомити на адресу:
PETRO KOLISNYK,
40 Carey Hill, Willimantic, Conn., USA.

Пошукую: Сестру **АННУ ГВОЗДА**, з дому **БІЛАС**, дочку Християни і Михайла, зі села Морохів, пов. Сянок. **ТЕОДОРА ЯЦІЛА** зі села Височани, пов. Сянок. Хто знає про них, прошу написати на адресу:
Mrs. STEFANIA BILAS
128 Campbell Ave., Apt. 2,
Hamilton, Ontario, Canada.

А. ЛИСЕНКО шукає знайомих із **В. Криниківського району**, Полтавської области. Прошу писати на адресу:
A. LYSENKO
154 Mill St., Poughkeepsie, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БОФАЛО, Н. Й. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, відбудуться в неділю, 8. червня, в год. 2-ій пополудні. Проситься всіх членів явитися на ці піврічні збори, на яких маємо дуже важні справи до полагодження. — М. Гнатик, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. „Єдність", від. 163, відбудуться 8. червня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., в 1-ій год. пополудні. Проситься всіх членів бути на означений час, бо є важні справи до вирішення. — П. Мельник, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 8. червня, в год. 3. пополудні, у власнім домі, 914 Franklin Ave. Почуєте піврічний звіт Братства як також Дому і клюбу. Маємо залеглі пекучі справи до полагодження. Буде вибір делеґата на Конґрес УКК. — І. Бряч, предс.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — В неділю, 8. червня, о год. 1:30 пополудні відбудуться в залі УДКлюбу при 2376 Ґрейлінґ, місячні сходини 94-го Від. ім. Маркіяна Шашкевича. Приявність всіх членів обовязкова. — М. Шаран, предс.; Е. Зубальський, рек. секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 385, матиме піврічний мітинґ в неділю, 8. червня, о год. 4. пополудні, в церковній галі. Маємо важні справи до полагодження, тож обовязком всіх членів бути присутніми на цих зборах. — П. Дедорців, предс.; Й. Ковалів, кас.; Й. Греськів, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 8. червня, зараз по третій Сл. Божій, в галі церковній, 2280 W. 7th St. Просимо всіх членів прибути на ці збори. Дістанете дивиденди. — Г. Голубець, пр.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Від. 301 ім. Д. Вітовського при 2250 W. Cortez St., повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 8. червня, у годині 1. пополудня. Проситься ласкаво всіх членів прибути, бо є важні справи до полагодження. — В. Іващук, пр.; М. Савчин, фін. секр.; М. Мотлюк, рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 8. червня, в салі парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Проситься членів прийти на час і вирівняти свої довги. — Уряд Бр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. „Дністер", від. 361, повідомляє, що з уваги на пікнік, який відбудеться в неділю, 15. червня, піврічні збори відбудуться не в другу суботу червня, але в першу, тобто в суботу, 7. червня, в год. 8. ввечорі, в домівці Укр. Катол. Ветеранів, 33 E. 7. вул. Тому, що перед пікніком треба полагодити деякі важні справи, проситься членів прибути якнайчисленніше на збори. — М. Малетич, пр.; П. Кучма, фін. секр.; І. Собенко, кас.; В. Варагура, рек. секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє, що збори відбудуться в год. 7:30 на 7-го червня. Проситься всіх членів прийти на збори. Буде роздана дивиденда, а теж обговоримо справу пікніку. Довгуючих членів взивається заплатити свої вкладки. — Іван Бурний, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Бр. св. Василія Великого, від. 364, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. червня, о 2-ій пополудні, в Нар. Домі, 3161 E. 93 вул. Просимо всіх членів прийти на час, а довгуючих проситься вирівняти свої довги. — Г. Кукіз, голова; Й. Стойка, рек. секр.; С. Крефт, кас.; Е. Вілецький, фін. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. Калина, від. 459, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 7. червня, в 8. год. ввечорі, 180 William St. Проситься всіх членів і члениць прийти на означений час та вирівняти свої вкладки. Є дуже важна справа членського обезпечення, а також будуть роздані дивиденди. — Тов. Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. червня, в год. 12:30 пополудні, в Домі Відділів УНС, 841 N. Western Ave. Приявність всіх членів є конечна. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ПЕТРО ГЕВКО, член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу в Ню Йорку, помер дня 1. червня 1952 р. Покійний родився 1870 р. в селі Шільпаки, пов. Збараж, Україна. Був примірним членом, та не жалував жертв на добродійні цілі. Полишив у смутку дочки Мерий і Анну, та синів Івана, Павла і Йосифа. Похорон відбудеться в четвер, 5. червня з похоронного заведення П. Яреми до церкви св. Юрія. Проситься членів, вільних від праці, віддати останню прислугу. — В. Й. П.!
П. К., секр.

ТАРЗАН, ч. 2844. Надія на поміч.

DURING THE DAYS THAT FOLLOWED, TARZAN LED THE MEN ALONG A WELL-TRAVELLED ELEPHANT TRAIL.

"PERHAPS," TARZAN SAID, "WE CAN FIND OUT HERE WHO THE WHITE MEN ARE WHO RIDE ELEPHANTS."

PAYING NO ATTENTION TO THE SULLEN NATIVES, TARZAN LED HIS PARTY TOWARD THE CHIEF'S HUT.

Під час наступних днів Тарзан вів людей по битому слоновому шляху.

„Можливо", сказав Тарзан, „ми зможемо довідатися тут, де знаходяться білі люди, що їздять на слонах".

Не звертаючи жадної уваги на сердитих тубільців, Тарзан вів свою партію в напрямі халупи ватажка.